

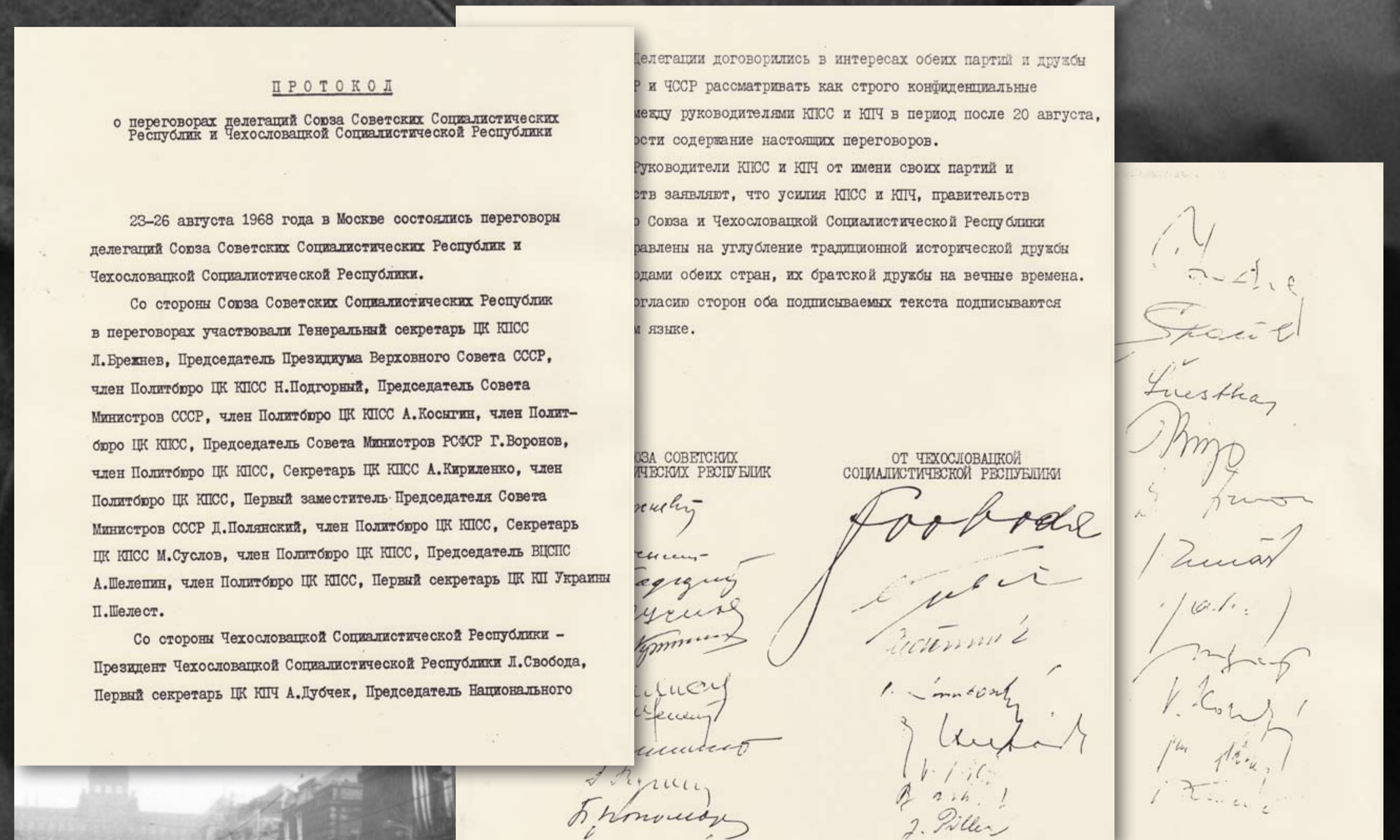
Dne 28. října 1968 se v Praze uskutečnila demonstrace. Její účastníci se dostali do střetu s policejními jednotkami (Zdroj: Národní muzeum)

Podzim 1968 – konec nadějí

Dne 26. srpna 1968 podepsala v Moskvě československá delegace tzv. moskevský protokol. Souhlasila v něm mimo jiné se zrušením závěrů mimořádného XIV. sjezdu KSČ v pražských Vysočanech, který se ostře postavil proti okupaci. Zavázala se k čistkám ve vedení médií, faktickému obnovení cenzury i k tomu, že zastaví projednávání okupace v Radě bezpečnosti OSN.

Když se politici vrátili do Československa, veřejnost jim příliš nedůvěřovala. Nechtěli totiž o výsledcích jednání otevřeně hovořit. Teprve Alexander Dubček si část veřejnosti opět naklonil, když občany v emotivním projevu ujistil, že v reformách se bude pokračovat, byť pomaleji. Reálná politika se však již ubírala zcela jiným směrem. Hned 6. září 1968 byl z čela Národní fronty odvolán František Kriegel, jediný z politiků, který moskevský protokol odmítl podepsat. Svoji funkci zanedlouho ztratil také ředitel televize Jiří Pelikán a ředitel rozhlasu Zdeněk Hejzlar. Na podzim 1968 sám rezignoval na funkci tajemníka Ústředního výboru KSČ Zdeněk Mlynář, jeden z hlavních autorů Akčního programu.

Dne 18. října 1968 schválilo Národní shromáždění smlouvu o dočasném pobytu sovětských vojsk, která legalizovala setrvání 75 tisíc sovětských vojáků v ČSSR. Další ústupek udělala vláda 8. listopadu 1968, když dočasně zastavila vydávání „příliš kritických“ časopisů Reportér a Politika. Nástup konzervativců byl dokonán na zasedání Ústředního výboru KSČ ve dnech 14. až 17. listopadu 1968. Podařilo se jim jednak obsadit několik důležitých funkcí, jednak prosadit rezoluci, v níž byl stanoven další plán „normalizace“. Silnou pozici ve straně získal slovenský politik Gustáv Husák. V prosinci 1968 navrhl, aby byl předpokládán kandidát na předsedu nového Federálního shromáždění Josef Smrkovský nahrazen slovenským zástupcem. Měl tak být dodržen federativní princip. Za Smrkovského, jednoho z nejoblíbenějších politiků pražského jara, se sice manifestačně postavila veřejnost, avšak on její podporu odmítl. Konzervativci si tak mohli připsat další vítězství, které bylo definitivně zpečetěno v dubnu 1969 volbou Gustáva Husáka prvním tajemníkem ÚV KSČ.

Moskevský protokol, kterým se československé vedení zavázalo k faktické podřízenosti Moskvě, první a poslední strany dokumentu (Zdroj: ÚSD AV ČR)

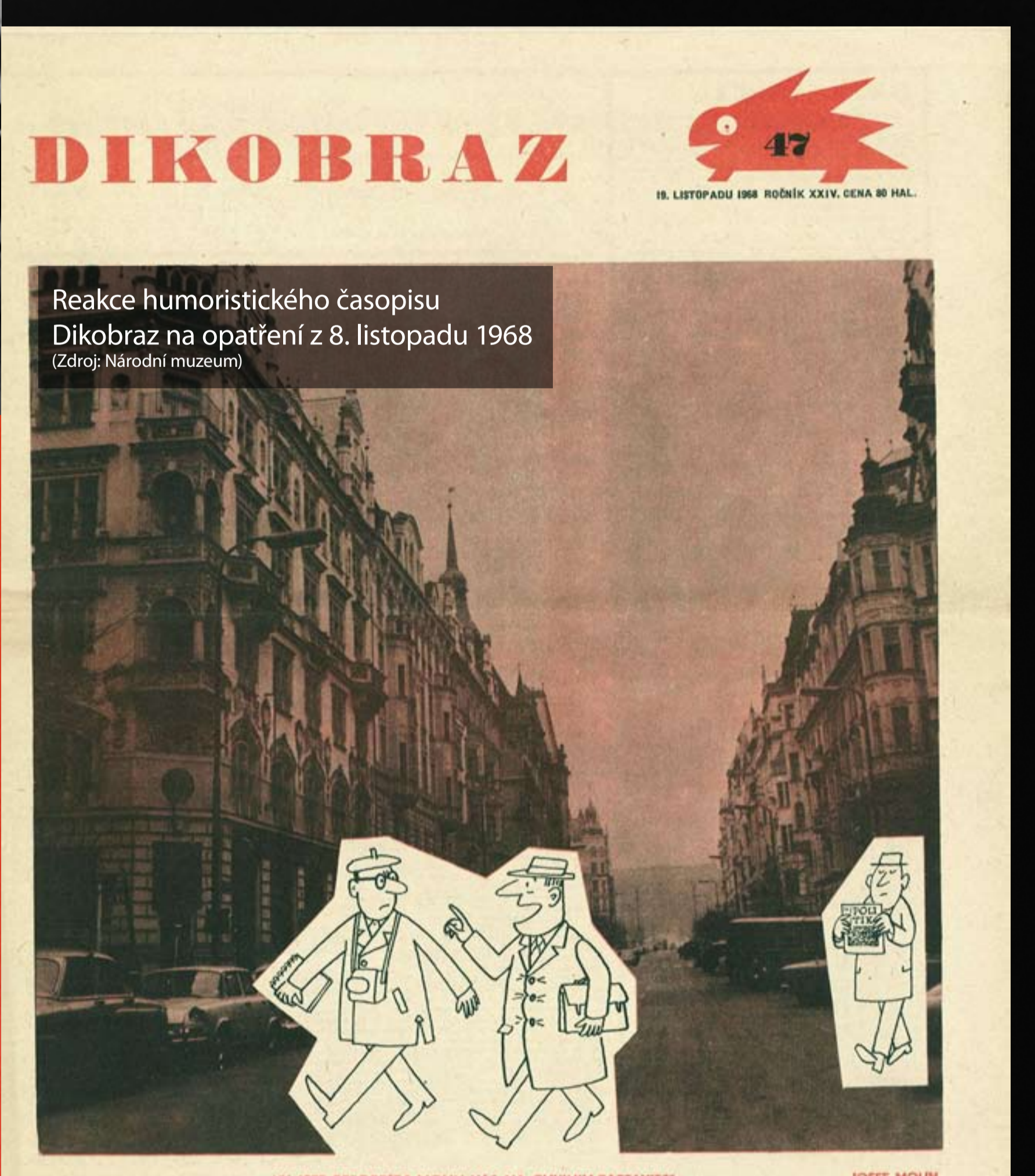
Na pražské demonstraci 28. října 1968 bylo zadrženo 77 osob. Při následující demonstraci ve dnech 6. a 7. listopadu 1968 bylo v hlavním městě zadrženo již 167 osob. V těchto dnech proběhly demonstrace také v Brně a Českých Budějovicích (Zdroj: Národní muzeum)

Dne 8. listopadu 1968 bylo na jeden měsíc zastaveno vydávání „příliš kritického“ týdeníku Reportér. Obálka z 18. září 1968: Zlevého horního rohu – Oldřich Černík, Alexander Dubček, Josef Smrkovský a Gustáv Husák, uprostřed prezident Ludvík Svoboda (Zdroj: Národní muzeum)

Časopis Politika byl zastaven zároveň s Reportérem. Na obálce z 3. října 1968 Gustáv Husák (vlevo) a Alexander Dubček (Zdroj: Národní muzeum)

Reakce humoristického časopisu Dikobraz na opatření z 8. listopadu 1968 (Zdroj: Národní muzeum)

Titulní strana deníku Práce z 19. října 1968 se zprávou o ratifikaci smlouvy o dočasném pobytu sovětských vojsk (Zdroj: Národní muzeum)